

Ravijuhendi „HIV-positiivsete isikute ravi“ töörühma ja sekretariaadi koosolek nr 1

08.01.2019

Tartu Ülikooli Tallinna esindus (Tallinn, Teatri väljak 3, ruum 3.), kell 12.00 – 15.00

Osalesid töörühma liikmed Kai Zilmer, Tiina Drell, Kerstin Kase, Raul-Allan Kiivet, Aljona Kurbatova, Gerda Mälk, Natalia Nikitina, Marge Reinap, Reet Tooming ning sekretariaadi liikmed Kadri Kõivumägi, Pilleriin Soodla ja Anna Vesper.

Koosolekut juhatas Raul-Allan Kiivet, protokollis Anna Vesper

Koosoleku päevakord:

1. Ülevaade HIV ravijuhendi koostamise arengutest

Raul-Allan Kiivet teeb ülevaate HIV ravijuhendi koostamise senistest tegevustest.

- Ravijuhendi teemaalgatus „HIV-positiivsete isikute varajane avastamine, ravi ja edasine käsitus“ valiti ravijuhendite nõukoja (RJNK) 08.03.2016 koosoleku otsusega Eesti Haigekassa rahastamisel koostatavaks ravijuhendiks;
- 05.-12.07.2016 toimunud RJNK e-koosolekul kinnitati ravijuhendi töörühm (16 liiget) ja sekretariaadi juht, töörühma koosseisu muudatusi kinnitati RJNK 05.-12.12.2016 e-koosoleku ning 07.03.2017 koosoleku otsusega (13 töörühma liiget);
- Ravijuhendi käsitusala kinnitati RJNK 30.05.2017 koosoleku otsusega (kokku 10 kliinilist küsimust HIV testimise, ravi ja profülaktika kohta).

Alustati ravijuhendi koostamisega, kuid erinevatel põhjustel jäi protsess pooleli. Vahepealsel ajal on koostatud kaks tervishoiutehnoloogia hindamise raportit: „HIV esmavaliku ravimite kulutõhusus“ ning „ARV-ravimite kasutamise kulutõhusus HIV-negatiivsetel isikutel“. Raportites on esitatud HIV raviskeemide efektiivsus ja kulutõhusus ning tehtud kaardisuts HIV esmavalikuravimite kasutamise kohta Eestis. Raporti tulemused on sisendiks HIV ravimi hangetele ning on teatavaks materjaliks ravijuhendi koostamisel. Koostatavas ravijuhendis on vajalik täpsustada ja otsustada, millistele patsientidele milliste raviskeemide alusel ARV ravi teostada ning, millised on raviskeemide erinevused.

Eesmärgiga piiritleda ravijuhendi kinnitatud käsitusala mahtu ja muuta teema teostatavamaks esitati 2018.a. lõpus RJNK-le HIV ravijuhendi muudetud kliinilised küsimused teemaalgatusena (dokument esitatud protokollis lisana). RJNK 04.12.2018 koosolekul toimunud arutelu tulemusena otsustati, et HIV ravijuhendi käsitusala tuleb ravijuhendi töörühma liikmetega läbi arutada ja uuesti RJNK-le esitada.

Marge Reinap kirjeldab Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) rolli HIV ravijuhendi koostamisel. WHO on toetanud ravijuhendi käsitusala koostamist ning korraldas 2016.a. prof H.Shünemanni poolt läbi viidud koolituse rahvusvaheliste ravijuhendite ülevõtmise ja

kohandamise (ingl k *adoption*) teemal. Samuti on WHO aidanud HIV ravijuhendi alusmaterjalide kättesaadavaks tegemisega (PICO formaadis küsimused, GRADE tabelid). Kuivõrd 2018.a. on uuendatud mitme WHO HIV ravijuhendi kliinilise küsimuse tõendusmaterjali, on võimalik Eesti ravijuhendi koostamisel kasutada süstemaatiliselt kogutud ja analüüsitud ajakohast tõendusmaterjali (sh GRADE tabelid). Lisaks on H.Shünemann andnud nõusoleku ravijuhendi koostamise meetoodilise nõustamise osas. Kõik kättesaadavad WHO HIV ravijuhendiga seotud materjalid lisatakse ravijuhendi OneDrive keskkonda.

Anna Vesper teeb ülevaate ravijuhendi koostamise protsessi tehnilistest muudatustest. Ravijuhendi kliiniliste küsimuste tõendusmaterjali kokkuvõtete koostamiseks ja esitamiseks on kasutusel GRADEpro programm. Ravijuhendite koostamisel kasutada võimalusel kvaliteetselt koostatud ravijuhendite kohandamist Eesti soovitusteks. Selline lähenemine hoiab kokku aega ning ressursse, sest ei ole vajadust tervet tõendusmaterjali kogumise ja analüüsimise protsessi täielikult läbi teha. Ravijuhendi tõendusmaterjali ja soovitude avaldamist muudetakse paindlikumaks, st edaspidi plaanitakse avaldada soovitud moodulitena veebilehel, paber kandjal ravijuhendist soovitakse loobuda. See annab võimaluse ravijuhendeid paindlikumalt koostada, avaldada ja uuendada. Igale koostatavale ravijuhendile on määratud püsisekretariaadi esindaja, kes toetab sekretariaati meetoodiliselt ning tehnilistes küsimustes.

OTSUS: info teadmiseks võetud

2. HIV ravijuhendi käsitlusala muutmise arutelu

Algne ravijuhendi käsitlusala vajab ülevaatamist ning tuleb otsustada, millised teemad on kõige olulisemad ja vajalik esimesena käsitleda. Eestis on hetkel olemas erinevate erialaorganisatsioonide ja asutuste koostöös koostatud „HIV-nakkuse testimise ja HIV-positiivsete isikute ravile suunamise tegevusjuhise“ (2012). Esimesena võiks alustada raviga seotud küsimustest, edaspidi käsitleda HIV diagnostika ja ennetuse teemasid.

Töörühma ja sekretariaadi arutelu käigus selgusid mitmed olulised teemad:

- ARV ravi ja ravi alustamise kriteeriumite ühtlustamise vajadus.
- Kokkupuute-eelne profülaktika (PrEP) peab haakuma raviga. Hetkel toimub Eestis ravi rahvusvaheliste juhendite alusel, kuid puudub riiklik strateegia PrEPi osas.
- Ravi ja integreeritud ravi küsimused (sõltuvus- ja nakkushaiguste ravi) vajavad ühtset lähenemist.
- Kokkupuutejärgse profülaktika (PEP) osas on igal haiglal erinevad juhendid, vajalikud ühtsed soovitused.
- HIV ravimresistentsuse hindamise kriteeriumite selgitamine.
- HIV infektsiooniga isikute vaksineerimise teemad.
- Patsiendi käsitluse ühtlustamine ehk tervishoiukorralduslikud küsimused: koostöö tervishoiusüsteemi erinevate osapoolte vahel (rollid ja kohustused), ravi alustamine, terviklik ja ajaliselt katkematu käsitlus, nõustamine, edasisuunamine ehk juhtumikorraldus. Lisaks vajab täpsustamist, millised teenused peaksid olema tervishoiuteenused ning milliseid sotsiaalteenuseid patsient vajab.

- Ravi jälgimine ühe osana patsiendi käsitlusest – millised analüüse, kui sageli teha, ravimite andmine. Kas on vajalik instrument, kuidas hinnata patsiendi ravisoostumust, kuidas suurendada ravisoostumust, milline on perearsti roll?

Otsustati, et ravijuhendis ei käsitleta laste ARV ravi, perinataalset profülaktikat, HIV ennetust, esmajärjekorras ka HIV diagnostikat ega koinfektsioonide ravi HIV infektsiooni korral (erikäsitlust vajavad tuberkuloosiga patsiendid ja rasedad).

OTSUS: sekretariaat koostab järgmiseks ravijuhendi koosolekuks ülevaate, millised teemad on käsitletud rahvusvahelistes HIV ravijuhendites; milliste teemade/küsimuste kohta on olemas ja kättesaadavad kvaliteetsed tõendusmaterjali kokkuvõtted ning esitavad ettepanekud HIV ravijuhendi käsitlusala kliiniliste ja tervishoiukorralduslike küsimuste osas.

3. Muud küsimused (koosolekute ajakava ja edasised tegevused)

OneDrive keskkonda luuakse ühine HIV ravijuhendi kaust, kuhu koondatakse ravijuhendi koostamisega seotud materjalid <https://1drv.ms/f/s!AsJ6UE4ZtJKphnM7r8iE4c7dgngz>

Töörühma ja sekretariaadi liikmetel tuleb täita huvide deklaratsiooni vorm. Huvide deklaratsioonide kokkuvõtte vaadatakse üle järgmise koosoleku alguses.

Järgmine töörühma ja sekretariaadi koosolek toimub **11.02. kl 12-16 Tallinnas** (asukoht täpsustamisel)

H.Shünemanni planeeritud Eestis viibimine 19.-21.06.2019

Protokollija: Anna Vesper

Raul-Allan Kiivet, koosoleku juhataja